Приложение 2

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТА НА НАРЕДБА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА КОД 091101 „АСИСТИРАНЕ В ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА“

Период на обществените консултации: 15 август – 15 септември 2025 г.

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Центрове за професионално обучение към АИКБ и АИКБ Консулт ЕООД, АИКБ (Портал за обществени консултации)	В така разработените ДОС не е взета особеността, че по тези стандарти ще обучават и Центровете за професионално обучение (ЦПО) и ще бъдат обучавани и оценявани лица, които са преминали вече през училищно образование – тук влизат и обученията по заявка на работодател. ЦПО обслужват основно бизнеса, както и лица, които много често сами плащат обучението си. 1. Да се даде възможност някои ЕРУ да бъдат само със „Зачита се“ или оценките да са обвързани с хорариума и да не се отъждествява ЕРУ с учебен предмет. Изискването за оценка по теория и практика на всяко ЕРУ би довело до ситуация на не ненужно количество оценки (около 27 за втора степен и около 33 за трета степен). Това са оценки само за професионалното обучение – в училищата към тези оценки ще се добавят и оценките от общообразователните предмети. Би следвало да се даде възможност при изготвяне на учебните планове да се упомене за кои от предметите ще се поставят оценки или няколко ЕРУ да са част от един учебен предмет и съответно да имат една оценка. 2. Изменение и допълнение в частта – Средства за оценява при всяко ЕРУ във всеки ДОС, като отпадне изискването за индивидуално практическо задание при всяко изпитване за текущо оценяване, тъй като: – Нарушава възможността обучаемите да бъдат оценявани, когато работят в група. Част от единиците резултати от учене (ЕРУ) по различните професии изискват именно оценка за работа в екип. – Има ЕРУ, за които това изискване е неприложимо и не само би затруднило учебния процес, но и оценките няма да бъдат релевантни на резултата. – В така разписаните ДОС има изискване за индивидуален изпит по практика дори в ЗБУТ и Икономика и предприемачество (това са изцяло теоретични предмети съгласно Рамковите програми). – За част от професиите, в хранително-вкусовата и преработвателната промишленост например, изискването за индивидуално практическо задание по всяко ЕРУ би бил допълнителен и ненужен разход. 3. По отношение на Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията, предложението е в учебните плановете за част от професия да може да се включва част от ЕРУ или едно ЕРУ да е с повече учебни часове, отколкото в цялата професия, за да може да се отговори на изискванията на бизнеса и на индивидуалните клиенти.	Не се приемат	Предложенията са неотносими към публикуването за обществено обсъждане проект на Наредба за придобиване на квалификация по професията. Представеното становище касае организацията на учебния процес, като се засягат и въпроси, вече уредени в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). Съгласно чл. 37, ал. 2 от ЗПОО изпитът за придобиване на квалификация по част от професията, както и за актуализиране на професионалната квалификация или за достигане на отделни единици резултати от ученето се провежда като писмен изпит по теория и индивидуално задание по практика, определени от обучаващата институция след съгласуване с представителите на работодателите и на работниците и служителите. В изпълнение на посочената норма, в държавните образователни стандарти за придобиване на професионална квалификация са предвидени средства за оценяване на всяка единица резултати от ученето (ЕРУ) – писмен изпит по теория на професията и индивидуално задание по практика. Достигането на отделни единици резултати от ученето от лицата, навършили 16 години е възможност за гъвкаво и поетапно обучение, съобразени с конкретните нужди на пазара на труда.

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		В така разписаните ДОС ЕРУ съвпада с учебен предмет. Наличието на 14/16 ЕРУ от една страна и изискването за процентно разпределение на учебните часове, съгласно Рамковите програми, от друга – създава ограничение при изготвянето на учебни планове за част от професия. Изискването за цяло ЕРУ, което да се включи в плановете за част от професия: – Ще създаде невъзможност да се отговори на изискванията и потребностите на бизнеса за покриване на определени умения и компетентности, необходими в дейността на конкретното предприятие; – Ще създаде за индивидуалните обучаеми задължение да изучават излишни и вече познати им компетентности, а от друга страна ще оскъпи ненужно обучението. – При настоящите оперативни програми има изискване за брой часове по част от професия (както е разписано в ПМС № 48 от 4 април 2023 г. и ПМС № 37 от 25 април 2025 г. (със срок до 2027 г.). Ако се приеме изискването за включване на цяло ЕРУ в част от професия и се спазят изискванията на Рамковите програми (в изпълнение на едно ЕРУ да е равно на един учебен предмет) ще се стигне до математически нерешимо уравнение броят на учебните часове в плановете за част от професия да покриват всички нормативни изисквания.		
2.	ЦПО към Сдружение „Хипократ БГ“ (Електронна поща)	Adobe Acrobat Document 1. В Заключителните разпоредби да се създаде § 3 със следното съдържание: „§ 3. В срок от 30 дни от влизане в сила на Наредбата министърът на образованието и науката и министърът на труда и социалната политика предприемат необходимите действия за вписване на професията „Асистиране в денталната медицина“ в Национална класификация на професиите и длъжностите в Република България – 2011. „ 2. Приложението към чл. 2 да се измени и допълни, както следва: 2.1. В т. 1.1 „Изисквания към кандидатите“ да се добави текст, който уточнява с какви документи се установява придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование за лица за лица, навършили 16 години: „Правото за явяване на държавни зрелостни изпити се удостоверява с документ от съответното учебно заведение, че лицето е придобило право за явяване на държавни зрелостни изпити и Удостоверение за завършен 10 клас. „ 2.2. В т. 2 „Описание на професията“: а) навсякъде в текста думата „Асистентът“ да се замени с „Лицето, упражняващо професията „Асистиране в денталната медицина“; б) в абзац втори, изречение второ думите „утвърдените стандарти за контрол на инфекциите“ да се заменят с „утвърдените нормативни документи за контрол на инфекциите	Приемат се частично – по точки 2.1 до 2.5 Не се приемат предложенията за замяна на глаголната форма при формулиране на Резултати от учението с отглаголни съществителни, например замяна на „асистира“ с „асистиране“ и др. под.	Съгласно т. 5 от § 1а към Допълнителните разпоредби на ЗПОО "Резултати от ученето" са професионалните компетентности, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на информално учене, които той е способен да демонстрира“, поради което те се формират и измерват чрез действия, т.е. описват се в глаголни форми – напр. „Извършва...“, „Подпомага...“, „Участва...“, „Асистира“ ….).

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		2.3. В т. 3.1 „Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка“ в ЕРУ 10 думите „Асистиране в специализирана дентална практика“ да се заменят с „Асистирапе при диагностични и лечебни процедури“. 2.4. В т. 3.2. „Описание на единиците резултати от ученето за професията „Асистиране в денталната медицина“: а) В т. 3.2.1, 3.2.2 и 3.2.3, навсякъде в полетата Средства за оценяване да се уточни, че теорията е чрез писмен изпит/ тест, като текстът е в следната редакция: „ Част по теория: писмен изпит/тест“; б) В т. 3.2.2: аа) относно „Резултат от учене 3.3“: – в поле Умения думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране“; – в поле Компетентности думите „’Участва ефективно в контрола на инфекции и профилактиката на дентални заболявалия при спазване на медицински стандарти“ се заменят с „• Участва ефективно в контрола на инфекции и профилактиката на дентални заболявания при спазване на нормативните изисквания на Министерството на здравеопазването. бб) относно „Резултат от учене 4.2“ в поле Знания думите асистент на лекаря по дентална медицина се заменят с „лице, упражняващо професията „Асистиране в денталната медицина“; в) В т. 3.2.3: аа) относно „Резултат от учене 5.1“ в поле Знания думата „асистент“ да се замени с „лице, упражняващо професията „Асистиране в денталнатамедицина“; бб) относно „Резултат от учене 6.1“ в заглавието думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране вв) относно „Резултат от учене 6.2“ в поле Компетентности накрая се поставя запетая и се добавя „според нормативните изисквания на Министерството на здравеопазването гг) относно „Резултат от учене 6.3“: – в поле Умения думите ‚Дезинфекцира според стандартна оперативна процедура“ се заменят с „Дезинфекцира според нормативните изисквания на Министерството на здравеопазването „; – в поле Компетентности накрая се поставя запетая и се добавя „нормативно регламентирани от Министерството на здравеопазването „; дд) относно „Резултат от учене 6.4“ в поле Критерии за оценяване на ЕРУ 6 думите „Извършва дезинфекция и носи лични предпазни средства в съответствие със стандартна процедура“ се заменят с „Извършва дезинфекция и носи лични предпазни средства в съответствие с изискванията на Министерството на здравеопазването „; ее) относно „Резултат от учене 9.1“ в поле Знания след думите „Познава стандартите за безопасна среда и работа“ се поставя запетая и се добавя „нормативно регламентирани от Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика и други компетентни органи“; жж) Заглавието на ЕРУ 10 се променя на ‚Асистиране при диагностични и		

<table>
<tr><th>№</th><th>Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)</th><th>Бележки и предложения</th><th>Приети/ неприети</th><th>Мотиви</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>лечебни процедури „
зз) Създават се нови текстове „Резултат от учене 10.1“, „Резултат от учене 10.2“ и „Резултат от учене 10.3“, както следва: (в приложения файл)

<table>
<tr><td>Резултат от учене 10.1</td><td>Асистиране на лекаря по дентална медицина – „работа на четири ръце“</td></tr>
<tr><td>Знания</td><td>• Познава разположението на работните зони в денталния кабинет
• Посочва денталното оборудване, разположено в работните зони на денталния кабинет
• Описва часовниковата концепция iia операционните зони
• Познава видовете медицински инструменти и тяхното
• предназначение
• Познава медицинските материали (консумативи) и тяхното приложение
• Назовава и описва различни техники при асистиране
• Описва различни състояния на пациента в хода на лечебния процес
• Знае основните изисквания към асистирането на лекаря по дентална медицина</td></tr>
<tr><td>Умения</td><td>• Заема правилна позиция в работните зони на денталния
• кабинет в зависимост от предстоящата работа
• Организира придвижването си в работните зони според часовниковата концепция
• Подава инструменти и материали на лекаря по дентална медицина</td></tr>
<tr><td>Компетентности</td><td>• Ефективно асистиране на лекаря по дентална медицина в хода на лечебния процес, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина
• Адекватна реакция при различните състояния на пациента</td></tr>
</table>
</td><td></td><td></td></tr>
</table>

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения		Приети/ неприети	Мотиви
		Резултат от учене 10.2	***Образна диагностика в денталната медицина***		
		Знания	• Има базисни познания относно действието на рентгеновите лъчи за извършване на образна диагностика в денталната медицина • Познава основната апаратура за извършване на образна диагностика в денталната медицина • Познава видовете образни изследвания в денталната медицина • Знае основни принципи за защита при провеждане		
		Умения	• Съдейства на пациента при попълване на документацията преда провеждане на образното изследване • Участва в процеса на получаване и документиране на информирано съгласие от пациента преди извършване на дентална образната диагностика • Докладва на лекаря при липса на съгласие или отказ от страна на пациента/придружителя за провеждане на образна диагностика • Прилага защитни средства/мерки при работа с апаратура за дентална образна диагностика		
		Компетентности	Ефективно подпомагане на лекаря по дентална медицина при провеждане на дентална образна диагностика, като се проявява прецизност, отговорност и се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална ме-		
		Резултат от учене 10.3	***Асистиране при консервативно зъболечение***		

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви

Знания	• Познава процедурата по извършване на цялостен преглед • Посочва инструментите, които се използват в • консервативното зъболечение • Дефинира процеса и принципите на зъбната препарация • Описва процедурата на композитната реставрация • Назовава задачите при асистиране на лекаря по денталнс. медицина при възстановителни процедури • Описва асистирането на лекаря по дентална медицина в естетичната дентална медицина
Умения	• Асистиране при извършване на клиничен преглед • Записва регистрираните данни от денталния преглед • Асистиране при: – зъбна препарация – композитна реставрация • Подпомагане на лекаря по дентачна медицина при възстановителни процедури • Подпомагане на лекаря по дентална медицина в естетичната дентална медицина
Компетентности	• • Ефективно асистиране при консервативно зъболечение, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина

ии) досегашният текст „Резултат от учене 10.1“ става „Резултат от учене 10.4“ и в него:

-в заглавието думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране

-в поле Умения думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране

-в поле Компетентности се добавя „• Ефективно асистиране при хирургични и инвазивни процедури, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина

ий) Създават се текстове „Резултат от учене 10.5“ и .Резултат от учене 10.6“, както следва:

Резултат от учене 10.5	**Асистиране при протетични процедури**

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		Знания • Познава процесите и принципите на протезиране • Назовава етапите на протетично лечение (взимане на отпечатък, проба, циментиране) • Описва процедурата при неподвижно протезиране • Изрежда стъпките при подвг4жно протезиране • Дефинира процедурата при надимплантно протезиране • Изброява изискванията при асистиране на лекаря по денталнс медицина при надимплантно протезиране **Умения** • Асистиране при извършване на клиничен преглед • Регистриране данните от денталния преглед • Асистиране при неподвижно протезиране • Асистиране при подвижно протезиране • Асистиране при надимплантно протезиране **Компетентности** • • Ефективно асистиране при протетични процедури, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина **Резултат от учене 10,6 Асистиране при пародонтални процедури** **Знания** • Познава процедурите, необходими за цялостен пародонтален преглед • Посочва инструментите, които се използват в пародонтологията и обяснява показанията за тяхната употреба • Изброява изискванията при асистиране на лекаря по дентална медицина при лечение на заболявания на оралната лигавица **Умения** • Познава процедурите, необходими за цялостен пародонтален преглед • Посочва инструментите, които се използват в пародонтологията и обяснява показанията за тяхната употреба • Изброява изискванията при асистиране на лекаря по дентална медицина при лечение на заболявания на оралната лигавица		

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		Компетентности • • Ефективно асистиране при пародонтални процедури, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина кк) досегашният текст „Резултат от учене 10.2“ става „Резултат от учене 10.7“ и в него: заглавието се изменя, както следва: „Асистиране при ортодонтски процедури в поле Знания думите „назовава етапи на протетично лечение (взимане на отпечатък, проба, циментиране)“ заличават; в поле Умения думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране поле Компетентности се изменя и допълва, както следва: „• Асистиране целенасочено при ортодонтски дейности чрез точна подготовка и комуникация с екипа • Ефективно асистиране при ортодонтски процедури, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина лл) досегашният текст „Резултат от учене 10.3“ става „Резултат от учене 10.8“ и в него: – в заглавието думата „Асистира“ се заменя с „Асистиране“; – в поле Знания думите „Изброява състояния, изискващи повишено внимание (развитийни затруднения, фобии)“ се заменят с „ Изброява състояния, изискващи повишено внимание (затруднения в развитието на детето, фобии) и накрая се допълват следните текстове: „ •Познава принципите на зъбна препарация при деца • Назовава стъпките на композитната реставрация при деца •Изброява задачите при асистиране на лекаря по дентална медицина при композитната реставрация на деца •Описва процеса на силанизация на деца – Поле Умения се изменя и допълва, както следва: • Поддържа контакт с детето/пациента по време на манипулацията • Съдейства на родителя при попълване на документацията • Участва в процеса на получаване и документиране на информирано съгласие при придружител • Прилага защитни мерки при работа с лични и здравни данни (прикриване, ограничен достъп, парола) • Докладва на лекаря при липса на съгласие или отказ от страна на пациента/придружителя • Подготвя материали и работна среда според възрастта • Асистиране при извършване на клиничен преглед • Регистриране на резултатите от денталния преглед във водената според нормативните изисквания на Министерството на здравеопазването и Националната		

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		здравноосигурителна каса учетна и отчетна документация и в използвания софтуер • Асистиране при композитната реставрация • Асистиране в процеса на силанизация на деца • Поле Компетентности се допълва, както следва: • • Ефективно асистиране при зъболечение на деца и пациенти от уязвими групи, като се изпълняват точно указанията на лекаря по дентална медицина „ поле Критерии за оценяване на ЕРУ 10 се изменя и допълва, както следва: **„Част по теория на професията:** Изброява специализирани дентални процедури и нужния инструментариум Обяснява особености на комуникацията при деца Разграничава рискове при различни видове лечение Изброява основната апаратура за извършване на образна диагностика в денталната медицина, видовете образни изследвания в denmawama медицина и основни принципи за защита при провеждане на образна диагностика в денталната медицина **Част по практика на професията:** Подготвя правилно хирургичен или ортодонтски сет ♦ Асистиране в симулирана ситуация с дете или при протетична манипулация или при парадонтагта процедура или при консервативно зъболечение *Докладва за инцидент или затруднение по зададен сценарий Участва в процеса на получаване и документиране на информирано съгласие от пациента преди извършване на дентална образната диагностика Прилага защитни мерки при работа с апаратура за дентална образна диагностика„ мм) относно „Резултат от учене 12.1“ в поле Знания се заличават думите ‚Разграничава деца, възрастни и чувствителни групи“. 2.5. В т. 5.2 „Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер се правят следните изменения и допълнения“: а) в изречение първо думите „съответстващи на стандарта за денталномедицинска помощ“ се заменят с „съответстващи на утвърдените медицински стандарти за денталномедицинска помощ“ б) в изречение пето думите „Практиката се осъществява и в акредитирани лечебни заведения за денталномедицинска помощ – медико-дентални центрове, индивидуални или групови практики“ се заменят с „Практиката се осъществява и в лечебни заведения за денталномедицинска помощ – медико-дентални центрове, индивидуални или групови практики, регистрирани по реда на Закона за лечебните заведения“		

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		в) в изречение шесто думите „по стандартите на Националния рамков договор и съответните медицински стандарти“ се заменят със „според нормативните изисквания на Министерството на здравеопазването и Националната здравноосигурителна каса 2.6. В т. 6: а) изречение първо се изменя и допълва така: „Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с виеше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Медицина“ от областта на виеше образование „Здравеопазване и спорт“, от професионално направление „Стоматология“ от областта на виеше образование „Здравеопазване и спорт“, от професионално направление „Обществено здраве“ от областта на виеше образование „Здравеопазване и спорт“ и от професионално направление „Здравни грижи“ от областта на виеше образование „Здравеопазване и спорт“ от Класификатора на областите на виеше образование и професионалните направления“ (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията. б) създава се ново изречение пето: „До учебен предмет или модул от специфичната професионалната подготовка по професията „Асистиране в денталната медицина“, могат да преподават лица без виеше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение и имат минимум 3 години професионален опит по професия „Асистиране в денталната медицина“ или по професия „Асистент на лекаря по дентална медицина“, след получаване на Свидетелство за професионална квалификация по съответната професия.“ в) досегашното изречение пето става изречение шесто.		